

Bouwsteen 8
Eindrapport

Vitale kernen, groene dorpen & een krachtige gemeente in de Brainportregio

**Uitgangspunten van beide gemeenteraden onder een
samengevoegde gemeente Best-Oirschot**

& Van de Laar
Versie: 6 mei 2025
Eindhoven, Best, Oirschot

**& VAN
DE LAAR**
DENKERS EN DOENERS VOOR
DE PUBLIEKE SECTOR

Woord vooraf

Voorliggende uitgangspuntennotitie bevat een gezamenlijk fundament, geformuleerd en gedragen door de gemeenteraden van Best en Oirschot, onder de (potentieel) nieuw te vormen gemeente Best-Oirschot¹.

Deze notitie schetst een gezamenlijk politiek wensbeeld voor de nieuwe gemeente. Daarmee spreken beide gemeenteraden vroegtijdig in het fusieproces naar elkaar uit wat ze belangrijke waarborgen en uitgangspunten vinden voor de nieuwe gemeente. De raden geven daarmee blijk naar elkaar toe dat hun intenties onder de fusie op hoofdlijnen met elkaar overeenkomen. De uitgangspunten op diverse thema's zijn vervat tot drie hoofduitgangspunten, die de kern voor de nieuwe gemeente vormen.

Het is aan de gemeenteraad van de nieuwe gemeente om de uitgangspunten nader politiek in te kleuren. Deze uitgangspuntennotitie kan daarbij dienen als een breed gedragen toetsingskader bij de vorming van nieuw beleid.

¹ We spreken in dit document omwille van de leesbaarheid over 'de gemeente' waarmee we de potentiële fusiegemeente Best-Oirschot (werknaam) bedoelen. Dit is niet bedoeld om vooruit te lopen op politieke besluitvorming over de fusie, dan wel op de naamgeving van de nieuwe gemeente.

Inhoud

- Drie hoofduitgangspunten onder gemeente Best-Oirschot

Een nadere uitwerking van uitgangspunten per thema:

- Onze kernen, wijken & dorpen
- Bestuur & democratie
- Dienstverlening, bedrijfsvoering & financiën
- Wonen
- Economie, mobiliteit en bereikbaarheid
- Toerisme & recreatie
- Natuur, klimaat & duurzaamheid
- Sociaal domein
- Sport, kunst & cultuur

“ Drie hoofduitgangspunten

1. Het unieke **karakter**, de **gemeenschapszin** en het **voorzieningenniveau** in iedere kern, wijk en dorp blijven behouden en worden waar mogelijk versterkt voor optimale leefbaarheid van de inwoner.
2. De gemeente wordt beschouwd als **één complementair geheel**. De opgaven en ambities waarvoor we staan en gaan laten we 'landen' op passende plekken in onze gemeente, met oog voor een evenwichtige verdeling van de lusten en lasten over het gehele gebied. Alle kernen, wijken en dorpen en alle doelgroepen hebben daarbij de aandacht van het gemeentebestuur.
3. Als derde grootste gemeente in Zuidoost-Brabant, naar rato van inwoneraantal, wordt **verantwoordelijkheid** genomen in en voor het Stedelijk Gebied Eindhoven en de Brainportregio als geheel. Vanuit een krachtige gemeente wordt bijgedragen aan majeure **regionale** thema's en worden **kansen** benut voor het eigen gebied.

Onze kernen, wijken & dorpen

- Ook na fusie worden de unieke karakteristieken van de kern en wijken van Best, de kern Oirschot, de Beerzen en Spoordonk en hun groenlandelijke karakter worden onderkend, behouden en waar mogelijk verder versterkt. Binnen de nieuwe gemeente is en blijft de lokale identiteit en de gemeenschapszin belangrijk binnen de verschillende kernen, wijken en dorpen.
- De gemeente is zich bewust van haar diversiteit en de kracht van de complementariteit van het gebied. Binnen de schaal- en kwaliteitssprong van de Brainportregio wordt de vitaliteit van het gebied verder versterkt, onder andere door toevoeging van woningen en het verbeteren van de bereikbaarheid.
- Het voorzieningenniveau wordt als essentieel beschouwd voor de leefbaarheid en levendigheid in onze kernen, wijken en dorpen. Het voorzieningenniveau, zoals zorg, scholen, cultuur, evenementen, verenigingen, sport, winkels en bibliotheken, blijft dan ook in de gemeente op niveau.
- Het voorzieningenniveau in de kernen, wijken en dorpen ontwikkelt en groeit mee met de schaal- en kwaliteitssprong van de gemeente en de Brainportregio als geheel. Daarbij worden kansen op synergie binnen het gebied als geheel benut, zonder het karakter van de kernen, wijken en dorpen aan te tasten.

Bestuur & democratie

- De gemeente - gemeenteraad, college van B&W en ambtelijke organisatie - werkt samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen actief aan een krachtige gemeenschap.
- Politici, bestuurders en ambtenaren zijn - ieder vanuit de eigen rol en verantwoordelijkheid - zichtbaar in de kernen, wijken en dorpen. Participatie van en communicatie naar inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen staat hoog in het vaandel, waarbij zij actief worden betrokken bij beleidsvoornemens en bij de uitvoering. Initiatieven vanuit de samenleving worden aangemoedigd.
- De gemeente waarborgt een stabiel gemeentebestuur, dat met slagkracht en in verbinding met de omgeving invulling geeft aan de kerntaken, maatschappelijke opgaven en bestuurlijke ambities. Daarbij wordt onze taak in het behouden van vertrouwen, zowel lokaal als regionaal, blijvend onderkend.
- In de gemeente hechten we waarde aan nabijheid van bestuur. We zetten, juist door de nieuwe schaal van de gemeente, nog actiever in op het versterken van de verbinding en de zichtbaarheid van ons gemeentebestuur voor onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen.
- De gemeente is in inwoneraantal de derde gemeente in de Brainportregio. We geven politiek, bestuurlijk en ambtelijk zelfbewust en krachtig invulling aan deze nieuwe positie en bijbehorende verantwoordelijkheid.
- De bestaande goede en evenwichtige bestuurlijke verhoudingen in de regio koesteren we. In houding en gedrag zijn we een volwaardige en krachtige partner in de regio. We vervullen onze rol om kansen te benutten voor onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen en hebben daarbij tegelijkertijd oog voor het belang van de regio als geheel.

Dienstverlening, bedrijfsvoering & financiën

- Inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen hebben recht op goede dienstverlening vanuit de gemeente tegen een acceptabel lastenniveau. Onder 'goed' verstaan we: betrouwbaar en voorspelbaar, juist en volledig en klantvriendelijk en toegankelijk, voor alle doelgroepen in onze gemeenschap.
- We hechten veel waarde aan de fysieke en digitale toegankelijkheid van onze producten en diensten, voor alle doelgroepen. Wij vinden het belangrijk dat we daar waar nodig en gewenst zichtbaar en nabij zijn voor onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen in de kernen, wijken en dorpen.
- De gemeentelijke organisatie staat lokaal en regionaal bekend als aantrekkelijke en inclusieve werkgever voor jonge talenten, ervaren medewerkers én iedereen daartussen. Uitdagende opgaven en ambities, actief investeren in binden, boeien en ontwikkelen van onze medewerkers en een aansprekende werkomgeving dragen bij aan dit profiel.
- We werken vanuit een goed bereikbare, moderne werkomgeving – toegankelijk per openbaar vervoer, fiets en auto. We zetten in op effectieve en efficiënte samenwerking tussen gemeenteraad, college en organisatie.
- De gemeente heeft een solide financiële basis: een financieel gezonde meerjarenbegroting en weerstandsvermogen.
- De gemeente benut kansen in financiële zin ten gunste van investeringen in haar gebied en de regio als geheel. Dit doet zij door bestuurlijk en ambtelijk actief in te zetten op en haar bijdrage te leveren aan de verwerving van subsidies en fondsen vanuit Europa, Rijk, provincie en regio.

Wonen

- De woningbouwopgave gezien we nadrukkelijk vanuit het gebied als één geheel. Daarbij bouwen we naar behoefte voor onze inwoners en spelen we in op autonome groei. Tevens leveren we een verantwoorde bijdrage aan de regionale woningbouwopgave.
- De woningbouwopgave wordt verdeeld over de kernen, wijken en dorpen. Met oog voor de bereikbaarheid, het voorzieningenniveau, de leefbaarheid en het behoud van het karakter van het betreffende gebied.
- De groei van het aantal woningen en inwoners in de gemeente betekent dat we waar mogelijk verdichten, onder andere door (middel)hoogbouw, met respect voor de leefomgeving. We gaan ook uit van duurzame groei: indien het niet stedelijk in te passen is, mag uitgebreid worden naar agrarische gronden. Dit wordt uitgewerkt in een nieuw op te stellen Omgevingsvisie voor de gemeente.
- Het op een duurzame manier ‘divers’ bouwen voor verschillende doelgroepen - zoals senioren, alleenstaanden, jongeren, jonge gezinnen en inwoners met een specifieke zorgbehoefte – is het uitgangspunt. Daarbij is in het bijzonder oog voor starters- en seniorenwoningen, zodat de doorstroming in het gebied wordt bevorderd.
- We blijven vasthouden aan de huidige vastgestelde verhoudingen voor sociale huur- en koopwoningen. Nieuw te bouwen woningen moeten betaalbaar zijn voor de betreffende doelgroepen, met oog voor de behoeften van (toekomstige) inwoners. Hiertoe worden particuliere initiatieven en innovatieve woonvormen gestimuleerd.

Economie, mobiliteit & bereikbaarheid

- De gemeente speelt een actieve regionale rol in het verbeteren van mobiliteit en bereikbaarheid van het gemeentelijk gebied en de regio als geheel. Daarbij worden kansen benut voor de ontwikkeling van het stationsgebied in Best en de omvang en positionering van mobiliteitshubs in de nieuwe gemeente.
- Binnen de gemeente is bereikbaarheid voor alle inwoners en ondernemers van groot belang, op elk moment van de dag. Onze kernen, wijken en dorpen moeten goed toegankelijk en verbonden zijn en blijven. We investeren daarvoor in goede doorstroming, voldoende parkeerplekken, betrouwbare openbaarvervoersverbindingen en duurzame mobiliteit.
- De gemeente versterkt economische groei – passend bij de ontwikkelstrategie - door een goed vestigings-en ondernemersklimaat te creëren, voor bedrijven en ondernemers. Het draagt bij aan een verdienmodel voor ondernemers, voldoende werkgelegenheid voor onze inwoners en biedt opleidingskansen aan onze jongeren en herintreders.
- Een goed vestigings- en ondernemersklimaat vraagt om een goede ontsluiting van bedrijventerreinen en om de beschikbaarheid van stroom en slimme warmte- en energieoplossingen. We zetten onze sterke regionale positie in om kansen op deze terreinen te benutten voor (toekomstige) ondernemers in ons gebied.
- We stimuleren onze ondernemers om duurzaam, sociaal en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Als gemeente geven we daarin het goede voorbeeld en nemen we het voortouw. Samen werken we aan een vitale economie in ons gebied.

Toerisme & recreatie

- De grote verscheidenheid in ons gebied - gekenmerkt door een stedelijk karakter, landelijk gebied, prachtige natuur en een rijke historie met onder andere meer dan 300 monumenten zorgt voor een complementaire en krachtige gemeente in Zuidoost-Brabant. We benutten dit onderscheidende profiel door verder te investeren in onze positie als aantrekkelijke toeristische en recreatieve trekpleister voor bezoekers van onze regio en als verblijfplaats voor de inwoners van ons gebied.
- De nieuwe gemeente stimuleert actief nieuwe initiatieven van lokale ondernemers die met kleinschalige evenementen bijdragen aan de levendigheid en verbinding binnen onze gemeenschap. Aquabest wordt versterkt als toonaangevende evenementenlocatie in de regio.

Natuur, klimaat & duurzaamheid

- Het beschermen van de groene ruimte in ons gebied is essentieel voor het behouden en versterken van het karakter van onze kernen, wijken en dorpen en voor de leefbaarheid in onze gemeente. We zetten ons daarom in voor de bevordering van onder meer biodiversiteit, schoon water en schone lucht.
- De gemeente zet zich in voor milieuvriendelijke initiatieven, duurzame ontwikkelingen en een circulaire samenleving. We stimuleren collectieve en particuliere ontwikkelingen voor verduurzaming. We streven naar een energieneutrale gemeente in 2040.
- We nemen verantwoordelijkheid in de regio en op lokale schaal om onze bijdrage te leveren aan de grote en complexe opgaven, zo ook op thema's zoals natuur, milieu, klimaat, energie en duurzaamheid.

Sociaal domein

- We zetten in op een inclusieve samenleving met aandacht voor zorg, welzijn en sociale cohesie. We bieden voldoende ondersteuning aan kwetsbare mensen in onze samenleving, waarbij we de zorgvrager zo lang mogelijk willen voorzien in zijn eigen regio en binnen het eigen netwerk. Mantelzorgers en vrijwilligers zijn daarbij onmisbaar en worden waar mogelijk ondersteund. Het uitgangspunt daarbij blijft dat kwetsbare mensen gezien worden én voldoende aandacht krijgen. We faciliteren de beste zorg aan alle mensen die het nodig hebben.
- Preventie wordt ingezet passend bij de behoefte van inwoners en ondersteunend aan het werk van de professionals. Het speelt in op de toenemende zorgvraag, en draagt bij aan de kwaliteit en beschikbaarheid van zorg.
- We hebben veel aandacht voor de ontwikkeling en het welzijn van de jongeren in onze gemeente. We staan in nauwe verbinding met de scholen in onze kernen, wijken en dorpen. Er is een ruim aanbod aan faciliteiten voor jongeren en signaleren vroegtijdig mogelijke problemen en zorgvragen bij de jeugd en het netwerk.
- Met het oog op de dubbele vergrijzing is in de gemeente ook veel aandacht voor ouderen. We zetten gericht in op preventie, nabijheid van zorg én het versterken van de sociale cohesie. We stimuleren buurt- en wijkinitiatieven die ouderen ondersteunen en verbondenheid bevorderen, zodat we samen de leefbaarheid hoog houden. Daarnaast is expliciet aandacht voor ouderen met dementie.
- De samenwerking met partners in het sociaal domein wordt voortgezet in de gemeente, onder andere door toegankelijke loketfuncties en dienstverleningsconcepten, zoals 'Wijzer'.

Sport, kunst & cultuur

- De gemeente zet in op het behouden en versterken van hoogwaardige voorzieningen op het gebied van sport, kunst en cultuur. Deze vormen een belangrijke basis voor een vitaal, sociaal en cultureel leven, en dragen bij aan het welzijn van inwoners – zowel fysiek als mentaal. Het uitgangspunt is om het beste te realiseren voor onze inwoners, met een sterke focus op kwaliteit en toegankelijkheid van deze voorzieningen.
- In de gemeente wordt ingezet op het versterken en ondersteunen van het verenigingsleven, als basis voor een sterke gemeenschapszin en het bevorderen van vitaliteit en gezondheid van onze inwoners. De gemeente stimuleert sterke verenigingsstructuren en faciliteert vrijwilligers.
- De gemeente erkent de waarde van kunst als onderdeel van een levendige samenleving. Kunst draagt bij aan de identiteit en herkenbaarheid van wijken, kernen en dorpen, versterkt de gemeenschapszin en nodigt uit tot ontmoeting en expressie. We zetten in op het zichtbaar maken van kunst in de publieke ruimte en stimuleren initiatieven die bijdragen aan een inspirerende en inclusieve leefomgeving.

& Van de Laar. Organisatieadviesbureau met denkers én doeners voor de publieke sector.

Resultaatgericht, betrokken en met energie. Zo maken wij impact op maatschappelijke opgaven, bestuurlijke ambities en organisatorische uitdagingen. In de rol van adviseur, onderzoeker, procesbegeleider of door tijdelijk in uw organisatie te stappen, brengen wij beweging. Zo dragen onze ervaren adviseurs en jonge talenten bij aan een weerbare en wendbare publieke sector.

Wij kraken onze hersens op complexe vragen. Daarbij zijn we scherp in onze analyses. En bieden we concreet handelingsperspectief in onze advisering. We steken ook graag onze handen uit de mouwen om samen met u resultaat te boeken.

Dat doen we bijvoorbeeld door het ontwerpen van passende organisatiestructuren en sturingsconcepten. Door het versterken van leiderschap en het werken aan gewenst gedrag van medewerkers.

& Van de Laar is in vriendschap verbonden met GNGMKRS, ons label voor interim-bemiddeling, executive search & werving en selectie.

& Van de Laar B.V.

Emmasingel 29-11
5611 AZ Eindhoven
085 – 747 06 18

info@en-vdl.nl
en-vandelaar.nl

Lid van de Raad van Organisatieadviesbureaus (ROA).

Wij helpen bij het verkennen van toekomstscenario's voor publieke organisaties. En we begeleiden processen om organisaties te vitaliseren. Samenwerking of fusie tot stand brengen? Wij helpen bij de vorming, evaluatie en doorontwikkeling. Wij doen kwalitatief en kwantitatief onderzoek naar de effecten van beleid en naar de sterke en verbeterpunten in organisaties en samenwerkingsverbanden.

Onze passie om direct maatschappelijk impact te maken zetten wij in binnen het sociaal domein. Onder andere door het 'vertalen' van de Hervormingsagenda Jeugd. Ook helpen wij bij de realisatie van de transities op het gebied van klimaat en energie.

Staat uw vraagstuk er niet tussen? Verras ons. Wij laten ons graag uitdagen op andere thema's in het publieke domein!